

Til
Bioteknologirådet

Oslo, 14. mai 2018

Innspill til forslag om endring i genteknologiloven

Norges Bygdekvinnelag viser til Bioteknologirådets forslag til endringer i genteknologiloven med frist for innspill 15. mai 2018.

Norges Bygdekvinnelag er medlem av Nettverk for GMO- fri mat og fôr og viser til Nettverkets innspill som vi støtter fullt ut.

Norges Bygdekvinnelag er en forbrukerorganisasjon med 14 000 medlemmer over hele landet og med kunnskap og interesse for norsk matproduksjon og matkultur. Vi vil særlig understreke viktigheten av en sterk nasjonal lovgivning som regulerer bruken av genmodifiserte og genredigerte organismer i matproduksjonen, og forbrukeres og matprodusenters rett til å velge GMO-fri mat og fôr.

Bioteknologirådets forslag om å innføre nivådeling

Norges Bygdekvinnelag ser at Bioteknologirådet ønsker større fleksibilitet i reguleringen av framtidens GMO-er og foreslår derfor å innføre en nivådeling med en egen kategori som kun skal ha meldeplikt. Begrunnelsen er at nye og mer presise GMO-er gjennom genredigering kan gis en enklere saksbehandling i henhold til vurdering av risiko for helse og økosystemer.

Genteknologiloven bygger i dag på «føre var» prinsippet. Begrunnelsen for dette er at den regulerer teknologier som vi ikke har tilstrekkelig erfaring med. Når det er usikkerhet knyttet til konsekvenser ved eventuell bruk av GMO, skal «føre var» prinsippet legges til grunn.

Selv om nye metoder som genredigering innebærer en mer presis og målrettet metode og med mulighet for mindre utilsiktede effekter, mener Norges Bygdekvinnelag at så lenge vi faktisk ikke har kunnskap om bruken og de langsiktige konsekvensene, må alle GMO-er fortsatt bli vurdert fra sak til sak slik loven fungerer i dag. Ved innføring av et system for meldeplikt vil risikoen være tilstede for at en rekke nye GMO-er ikke får en forsvarlig vurdering i henhold til prinsippet om «føre var» og mulig effekter på helse og økosystemer.

Norges Bygdekvinnelag støtter derfor ikke Bioteknologirådets forslag om å innføre en egen kategori med meldeplikt i genteknologiloven. Vi viser til Nettverkets innspill og vurderinger hvor det framgår at hensynet til fleksibilitet er ivaretatt på en god måte i dagens lov, men at veiledningsdokumentene bør oppdateres i takt med den teknologiske utviklingen, og at det bør settes av ressurser til styrket informasjon og brukerveiledning.

Sikring av demokratiske verdier

Genteknologiloven slår fast at alle som ønsker det, har rett til å si sin mening om en GMO-søknad gjennom offentlig høring. Dette er en viktig demokratisk verdi, og også et prinsipp i EU-regelverket og Cartagena-protokollen under FN-konvensjonen om biologisk mangfold. Norge har også sluttet seg til Aarhus-konvensjonen som spesifikt understreker befolkningens rett til åpen informasjon og til å bli hørt i spørsmål om GMO. I forslaget om å innføre en egen kategori kun med meldeplikt, antas det i forslaget fra Bioteknologirådet at det ikke vil bli rom for offentlig høring for denne kategorien (nivå 1.)

Norges Bygdekvinnelag mener derfor at Bioteknologirådets forslag om å innføre en egen kategori for GMO-er som kun har meldeplikt, vil svekke viktige demokratiske verdier. Forbrukerne og offentligheten må kunne ha mulighet til å få informasjon og komme med synspunkter for å sikre en åpen debatt og tillit til myndighetenes vurderinger. Offentlige høringer er den enkleste måten å sikre dette på.

Forbrukernes tillit til genteknologiloven

Et stort flertall av forbrukerne i Norge er kritiske til å ta i bruk GMO i matproduksjonen. I SIFO rapport nummer 2 - 2017 på oppdrag fra Nettverk for GMO-fri mat og fôr kommer det fram at bekymring for natur og økosystemer er den viktigste begrunnelsen for å være skeptisk til GMO. Dette er et viktig funn fordi det betyr at for et stort antall forbrukere vil det ikke være tilstrekkelig at produktene merkes. Det er derfor nødvendig med reguleringer av selve produksjonen som sikrer at ikke naturen tar skade og at hver enkelt GMO skal vurderes og testes på selvstendig grunnlag slik kravet er i dagens lovverk. Dette betyr trygghet og seriøsitet både for forbrukere og produsenter.

Som forbrukerorganisasjon er Norges Bygdekvinnelag opptatt av trygg og bærekraftig matproduksjon. Den norske genteknologiloven skiller seg fra lovgivningen i de fleste andre land ved at samfunnsnytte, bærekraftig utvikling og etikk er vurderingskriterier som skal tillegges vesentlig vekt. Norges Bygdekvinnelag mener at Bioteknologirådets forslag til innføring av en egen kategori som kun skal ha meldeplikt, vil kunne svekke forbrukernes tillit til genteknologiloven og lovgivers intensjoner med loven.

Krav til sporbarhet og merking

For Norges Bygdekvinnelag er det avgjørende at forbrukere og matprodusenter sikres retten til å velge GMO-fri mat, fôr, frø og dyr. Vi er derfor fornøyd med at et stort flertall i Bioteknologirådet mener at alle GMO-er må vær sporbare og merkes.

Dersom Norge skulle godkjenne genredigerte GMO-er i matproduksjon må myndighetene stille krav til at alle produkter skal merkes og at forbrukernes rett til å gjøre informerte valg sikres.

En forutsetning for å merke produktene er at de er sporbare. Det er viktig at norske myndigheter ikke aksepterer argumenter om at det er vanskelig å spore de nye genredigerte organismene. Det bør derfor forskes mer på deteksjonsmetoder, og det må alltid være produsentenes ansvar å gi tilstrekkelig opplysninger om framstillingsmåter og produksjon slik at myndighetene kan spore og overvåke de aktuelle GMO-ene. Dersom dette ikke oppfylles må søknadene avvises.

Med vennlig hilsen

Cesilie Aurbakken
Generalsekretær
Norges Bygdekvinnelag